

Nr 125

Utlåtande i anledning av motioner angående dispositionen av avvecklingsskolornas donationsfonder.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 183 av herr Ernst Olsson m. fl. och II: 187 av herr Elmstedt m. fl. har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att de bestämmelser, som genom ämbetskrivelse av den 15 november 1968 utfärdats angående disposition av avvecklingsskolornas donationsfonder och mottagande av donationer till kommunala skolor, måtte vidgas att även gälla under kommunal skolstyrelses förvaltning stående donationsfonder vid andra skolor än i nämnda ämbetskrivelse uppräknade.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *justitiekanslern*. Se *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottet. Det beslut av Kungl. Maj:t som motionärerna åberopar gäller främst dispositionen av donationsfonder vid s. k. avvecklingsskolor, varmed i detta sammanhang avses statliga och kommunala realskolor, kommunala flickskolor, praktiska kommunala realskolor och högre folkskolor. Huvudorsaken till den permutation beträffande fonderna vid dessa skolor som regleras i beslutet är det förhållandet att skolorna avvecklas. De i beslutet givna nya reglerna avser de fall då det efter avvecklingen, av hänsyn till denna eller av andra skäl, inte längre är möjligt att följa de vid de olika fonderna knutna bestämmelserna.

Av det nu sagda följer att läget är annorlunda beträffande de skolor som anges i motionernas hemställan, dvs. skolor överhuvudtaget vid vilka det finns donationsfonder som förvaltas av kommunal skolstyrelse. Som motionärerna framhållit medför ett permutationsförfarande ofta ett så betydande arbete att detta inte kan anses stå i rimlig proportion till värde och betydelse av den fond permutationen gäller. Även om situationen nu är den att permutationsbeslut beträffande gamla skolfonder i stor utsträckning meddelats torde åtskilligt återstå att göra. Det är enligt utskottets mening önskvärt att man då, i analogi med vad som skett beträffande avvecklingsskolorna, söker ge permutationsbesluten en så vid omfattning som det finns un-

derlag för. Vad utskottet nu uttalat med anledning av motionerna bör riksdagen som sin mening ge till känna för Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av motionerna I: 183 och II: 187 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört angående permutationsförfarandet i fråga om skolfonder.

Stockholm den 21 oktober 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Birger Andersson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Per Jacobsson (fp), Bengt Gustavsson (s), Herbert Larsson (s), Wååg (s), Eric Peterson (fp), Wallmark (m), fru Lilly Ohlsson (s), herrar Thorsten Larsson (cp), Wirtén (fp) och Strandberg (m) samt

från a n d r a kammaren: herrar Bohman (m), Gustafson i Göteborg (fp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Mattsson (cp), Johansson i Norrköping (s), Nordstrandh (m), Nilsson i Tvärålund (cp), Gustafsson i Uddevalla (s), Fagerlund (s), Källstad (fp), fru Holmberg (s), herrar Andersson i Knäred (cp), Jönsson i Arlov (s), fru Ludvigsson (s) och herr Östrand (s).

Bilaga

Justitiekanslerns yttrande över motionerna I: 183 och II: 187

Motionärerna har framhållit att vid skola som står under kommunal skolstyrelsens förvaltning finns en mängd fonder med skolsociala ändamål eller avsedda för premier inom den obligatoriska skolan. Motionärerna har uttalat önskvärdheten att de regler Kungl. Maj:t lämnat genom beslut den 15 november 1968 rörande avvecklingsskolornas donationsfonder också skulle göras tillämpliga på de nyssnämnda fonderna.

Vad först gäller fonder med skolsociala ändamål — exempelvis fonder för beklädnad av eller lämnande av ekonomiska bidrag till skolbarn — föreligger skäl till permutation, eftersom det ankommer på de sociala myndigheterna att tillse att ekonomiska förhållanden ej utgör hinder mot eller vårlar svårighet för skolgång inom den obligatoriska skolan. Beträffande ett mycket stort antal sådana fonder har Kungl. Maj:t också meddelat permutationsbeslut, varvid i allmänhet ändamålet bestämts till att lämna stipendier för vidare utbildning efter genomgång av obligatorisk skola. I många fall har också sammanslagning av sålunda bildade stipendiefonder medgivits. Det är dock möjligt, att det fortfarande finns kvar opermuterade sådana fonder i relativt stor utsträckning. Vad gäller de fonder som förvandlats till stipendiefonder torde det väl knappast finnas anledning till sådan utvidgning av ändamålet som motionärerna föreslår. Däremot synes ej vara något att erinra mot att, därest så ej redan skett, stipendiefonderna sammanslås till en gemensam fond, under förutsättning att de i beslutet den 15 november 1968 meddelade villkoren iakttages. Beträffande de kvarvarande till obligatorisk skola anknutna sociala fonderna synes emellertid hinder ej böra möta mot att det erforderliga nya ändamålet bestämmas i enlighet med vad som föreskrivits i Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1968.

Mera tveksamt är läget när det gäller premiefonder. Så länge något beslut ej meddelats om förbud mot premier inom grundskolan, är det av donator föreskrivna ändamålet möjligt att uppfylla, varför någon grund för permutation ej föreligger. Dessutom kan framhållas, att de av Kungl. Maj:t den 15 november 1968 meddelade föreskrifterna upptar vissa former av premier. Även beträffande dessa fonder synes det dock kunna godtagas, att sammanläggning till en gemensam premiefond får ske.

Motionärernas uttalanden om permutationsförfarandets omständlighet och förfarandets stora kostnader för samhället torde vara överdrivna. För att underlätta handläggning av ärenden rörande permutation och undvikande av återremisser har befattningshavare hos JK, när sökande så önskat, ställt sig till förfogande för diskussioner och lämnande av upplysningar om tillämpad permutationspraxis.